

Prof. Dr. JÓZEF KOFFLER (Lwów).

NAUKA HARMONJI.

XVI. (Ciąg dalszy).

Zjawiskiem identycznym są akordy kwartsektowe opóźnione czyli przetrzymane. Mamy tylko po dwie nuty obce: seksta zamiast kwinty i kwarta zamiast tercji.

Kwartsektowy przetrzymany na T (znak $T_{4/3}^6$):

wygląda w dur i w moll jak S i przygotowuje go się właśnie tą S. Zaś $D_{4/3}^6$ wygląda w dur i w moll jak T, która służy do przygotowania:

Wkońcu $S_{4/3}^6$ wygląda w dur jak akord zmniejszony na VII. stopniu, przyczem nuta prowadząca traci dążenie wznoszące się i opada. Akord jest bez przygotowania.

W moll $S_{4/3}^6$ wygląda jak akord durowy na naturalnym VII. stopniu.

Harmoniczny VII stopień jest w tym wypadku niemożliwy wskutek sekundy zwiększonej: *gis-f.*

Pisać i grać wszystkie akordy kwartsektowe przetrzymane w rozmaitych pozycjach i wielu tonacjach durowych i mollowych.

Wszystkie te akordy nie mają znaczenia ściśle funkcyjnego. Najważniejszym z nich jest $D_{4/3}^6$. Ma on znaczenie konstrukcyjne, jego bowiem pojawienie się zwiastuje zbliżające się zakończenie okresu. Jego miejsce jest więc na mocnej części siódmego taktu okresu. Przy pomocy tego akordu możemy uzupełnić kadencję pogłębiając jej wrażenie zakończeniowe. Wstawiamy go po S stwarzając tem samym pomost do D, tak, iż między temi akordami pojawia się nuta wspólna. Kadencja ta przedstawia się:

$T_{(8)}$ S $D_{4/3}^6$ T $T_{(3)}$ S $D_{4/3}^6$ T $T_{(3)}$ S $D_{4/3}^6$ T

Pisać i grać tę nową kadencję we wszystkich pozycjach i wszystkich tonacjach durowych i mollowych do $7\sharp$ i $7\flat$.

Nowe te akordy umożliwiają o wiele bogatsze

harmonizowanie, ponadto nawet takie następstwa tonów, jakich unikaliśmy dotychczas z powodu niemożności harmonizowania.

D $T_{4/3}^6$ T $D_{4/3}^6$ $T_{4/3}^6$ $D_{4/3}^6$ T $S_{4/3}^6$ D $T_{4/3}^6$ $D_{4/3}^6$ T S $D_{4/3}^6$ T

1) Ponieważ e było już poprzednio harmonizowane jako T, to powtórzenie tej samej funkcji byłoby nieodpowiednie. Dlatego posługujemy się $D_{4/3}^6$, choć mogło równie dobrze być $D_{4/3}^6$ jak to uczyniliśmy przy 4) i 5). Przy 2) możemy f po D harmonizować

(o ile idzie na e) przy pomocy $T_{4/3}^6$, dotychczas nie mogliśmy, bo na f musielibyśmy dać S, co po D jest niedopuszczalne. Pamiętać należy, iż samo opóźnienie 4-3 jest chwilowo nie do użycia. 3) nuta prowadząca opada, a więc $S_{4/3}^6$; 5) $D_{4/3}^6$ jako kadencja, takt 7!

D $T_{4/3}^6$ T D $T_{4/3}^6$ S $T_{4/3}^6$ $D_{4/3}^6$ $T_{4/3}^6$ D $D_{4/3}^6$ T D $T_{4/3}^6$ $S_{4/3}^6$ $T_{4/3}^6$ S $T_{4/3}^6$ S $D_{4/3}^6$ T

1) patrz 2) powyżej; 2) patrz 1) powyżej; 3) g naturalny VII. stopień gamy zamiast gis, harmonizuje się $S_{4/3}^6$; 4) przykład na $S_{4/3}^6$; 5) patrz 1) powyżej.

Harmonizować liczne melodie przy pomocy nowych środków.

(C. d. n.)